

Länsstyrelsen Gävleborg

Yttrande över betänkandet Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier (SOU 2024:1)

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av yttrande som är daterat den 11 april 2024. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 298-2024. Regeringskansliets ärendenummer är Ju2024/00057.

Mottagare är Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Avsändare är Länsstyrelsen Gävleborg.

Sammanfattning

Länsstyrelsen Gävleborg delar i stort utredningens bedömningar och överväganden och ställer sig positiv till de förslag som presenteras. Länsstyrelsen anser dock inte att förslagen är tillräckliga för att skydda den personal som är särskilt utsatt för våld, hot och trakasserier.

Länsstyrelsen ser en risk med att införa åtgärder som begränsar öppenheten i den offentliga förvaltningen, då det kan påverka allmänhetens tilltro till förvaltningen i negativ riktning. Ur ett arbetsgivarperspektiv bör dock, för vissa särskilt utsatta offentliganställda, mer långtgående förslag övervägas när det gäller att minska exponeringen av deras namn. Länsstyrelsen anser därför att det som framkommer av det särskilda yttrandet från Skatteverkets expert bör beaktas i det fortsatta utredningsarbetet.

Länsstyrelsen ser behov av en ändring i tjänstekortsförordningen som innebär att även länsstyrelsens anställda inom tillsynsområdet kring gränsöverskridande avfallstransporter omfattas av möjligheten att använda ett mer anonymiserat tjänstekort.

Länsstyrelsen anser vidare i likhet med utredningen det som särskilt angeläget att en översyn av grundlagsskyddet för söktjänster som offentliggör personuppgifter ses över.

Problembilden

Avsnitt 4

Länsstyrelsen delar den beskrivna problembilden. Med anledning av att länsstyrelsen är en myndighet med många olika uppdrag kan det sätt på vilket våra medarbetare drabbas av hot och trakasserier skilja sig åt. Därmed kan det även inom myndigheten finnas olika behov, och olika syn på, vilka åtgärder som krävs för att komma till rätta med problemen. Här kan exempel från tre av våra olika verksamhetsområden lyftas fram.

Inom Länsstyrelsen Gävleborgs verksamhet för vilt- och rovdjursfrågor är de hot och trakasserier anställda drabbas av numera främst kopplat till hur de porträtteras på internet. Även om hot om våld även förekommer i direktkontakt, via telefon samt i fält, sker detta inte i samma utsträckning som tidigare. Det finns dock ett särskilt stort värde i att verksamheten präglas av öppenhet och transparens, vilket vi återkommer till nedan.

Situationen för de anställda inom länsstyrelsen som arbetar med tillsynsansvaret över gränsöverskridande avfallstransporter, ser något annorlunda ut. Personalen som arbetar i fält inom detta område fattar i många fall ingripande beslut för olika aktörer. I samband med tjänsteutövningen kan de hamna i hotfulla situationer och får inte sällan ta emot hot och andra påverkansförsök. Det förekommer även hot och trakasserier i efterhand och vid telefonkontakt i tillsynsarbetet.

I Länsstyrelsens uppdrag inom lagstiftningen som rör djurskyddsområdet och tillsyn av hundar och katter möter myndighetens personal såväl företagare som enskilda. De beslut som fattas kan vara mycket ingripande och polis medverkar ofta i arbetet för att både säkerställa trygghet för personalen och göra det möjligt att få tillträde till utrymmen där djur hålls eller verkställa omhändertaganden. Det förekommer regelbundet att de personer som berörs av länsstyrelsens verksamhet på området även är kända av polisen sedan tidigare. Länsstyrelsens medarbetare arbetar således i en miljö som ibland sammanfaller med den arbetsmiljö som polisen har. Under senare år har även det upplevda trycket mot

personalen ökat, framför allt vad gäller försök till påverkan genom exempelvis sociala medier. Hot om våld förekommer både i samband med kontrollbesök och via telefon. Det är mycket vanligt att personal verksamma inom området vidtar åtgärder för att göra det svårare att bli hittad i söktjänster eller via sociala medier.

Ett starkare straffrättsligt skydd

Avsnitt 5 till och med 12

Länsstyrelsen har valt att inte närmare ta ställning till förslagen i denna del av utredningen.

Länsstyrelsen vill dock framhålla att det finns ett stort signalvärde i de aktuella straffskärpningarna. Som offentliganställd ska du tåla en hel del i form av kritik och ifrågasättanden men det är viktigt att tydliggöra att detta inte innefattar att behöva utsättas för brott med anledning av din tjänsteutövning.

Minskad exponering av namn

Avsnitt 13

Länsstyrelsen anser att utredningens överväganden kring möjligheten att ersätta namn i beslut eller annan dokumentation med en mer anonym beteckning är relevanta och har förståelse för slutsatsen att det i många fall inte framstår som en lämplig och proportionerlig åtgärd. Inom länsstyrelsens verksamhet för vilt- och rovdjursfrågor sätts till exempel ett stort värde på att arbeta mycket mot länsinvånarna och bygga förtroende baserat på öppenhet och transparens i de beslut som myndigheten fattar. Om åtkomsten till de handläggare och den fältpersonal som är delaktiga i besluten och åtgärderna skulle begränsas finns en farhåga om att detta ger anledning till ytterligare misstroende för myndighetens förvaltning. Detta skulle vara förödande för syftet bakom förvaltningen, vilket är att skapa möjligheter till samexistens mellan människa och djur samt skapa förtroende för myndigheten i stort.

Parallellt finns det inom djurskydds- och tillsynsområdet en annan bild av behovet av verktyg, som baseras på att arbetsmiljön för dessa medarbetare i delar skiljer sig från den inom vilt- och rovdjursfrågor. Som beskrivits tidigare verkar medarbetarna inom djurskydds- och tillsynsområdet till delar inom kriminella miljöer och möter personer som motsvarar de som polisen möter i sin

yrkesutövning. Mot bakgrund av att en del av de beslut som myndigheten fattar även är mycket ingripande och att medarbetarna arbetar i en utsatt miljö, ser länsstyrelsen annorlunda på behovet för detta arbetsområde. Här ansluter sig länsstyrelsen till det särskilda yttrande som lämnats av experten Ellinor Eriksson, det vill säga myndigheten ser ur ett arbetsgivarperspektiv ett behov av möjlighet till mer långtgående åtgärder för vissa yrkeskategorier vad gäller att kunna minska exponeringen av offentliganställdas namn.

Ute i fält omfattas vissa medarbetare inom länsstyrelsen av möjligheten att använda ett mer anonymiserat tjänstekort. Mot bakgrund av vad som har anförts under Problembilden ovan vill länsstyrelsen här understryka att det är angeläget att regleringen i tjänstekortsförordningen ändras till att även omfatta de medarbetare som arbetar med tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter enligt avfallstransportförordningen. Dessa personer samverkar i tillsynen med Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen, vilka redan idag har möjlighet att utfärda sådant särskilt tjänstekort till sina utsatta anställda. Eftersom även vår personal inom denna verksamhet utsätts för hot och andra påverkansförsök har en hemställan om sådan ändring lämnats till Justitiedepartementet i mars 2023. Verksamheten inom detta område förekommer endast vid, förutom Länsstyrelsen Gävleborg, fyra andra länsstyrelser i landet. Ett önskemål är att hemställan och situation för dessa handläggare tas med i det fortsatta arbetet med utredningen.

Länsstyrelsen tillstyrker det alternativa förslaget i avsnitt 13.9.3. I ett enskilt fall kan det vara motiverat att utelämna namn i en underrättelse och möjligtvis minskar detta risken för att medarbetare utsätts för otillbörliga ageranden i affekt.

Skydd för uppgifter om offentliganställda

Avsnitt 14.15

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget som innebär en lättnad i möjligheten att sekretessbelägga uppgifter om personliga förhållanden (inklusive namn) i den personaladministrativa verksamheten. Länsstyrelsen anser att det nuvarande skyddet för kontaktuppgifter är otillräckligt eftersom uppgifterna lätt kan sökas fram på internet bara namnet är känt. Länsstyrelsen bör vara en av de myndigheter som ska kunna tillämpa bestämmelsen.

Allmänna synpunkter

Arbetsituationen för länsstyrelsens anställda inom de områden där hot och trakasserier förekommer är problematisk. Nuvarande regelverk påverkar arbetsgivarens möjlighet att vidta åtgärder för att säkra en god arbetsmiljö för medarbetarna, varför förslagen i utredningen är en bit på väg mot att öka skyddet.

Länsstyrelsen håller med om att det krävs parallella åtgärder för att komma till rätta med situationen, vilket framhålls i utredningen. En stor del av problemet ligger dock som länsstyrelsen ser det i att söktjänster på internet kan offentliggöra och tillhandahålla en samlad mängd personuppgifter utan att ta personuppgiftsregleringen och integritetsrisker i beaktande. Länsstyrelsen ser därför positivt på att en utredning tillsatts för att utreda eventuella inskränkningar i grundlagsskyddet för sådana söktjänster och hoppas att detta kommer leda till att det blir svårare att få tillgång till privat information om offentlighetsanställda.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med länsassessor Marlene Åberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Caroline Näslund, länsassessor Ann-Charlotte Nyman, avdelningschef Jenny Larsson, HR-chef Katarina Enegren och enhetscheferna Sandra Wahlund och Monica Claesson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post gavleborg@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle, eller ring vår växel 010-225 10 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/gavleborg.